MOŘSKÉ ŽELVY

JSOU NÁDHERNÉ, SETKÁNÍ S NIMI SI VYCHUTNEJTE

ENJOYING ENCOUNTERS WITH WONDERFUL SEA TURTLES

Evolučně vzato – pamatují dinosaury. Dnes jim hrozí vyhynutí. Ačkoli jsou typické spíše pro tropické oblasti, narazit na ně můžete také v Evropě. Setkání si užijte jako mimořádný zážitek.

They remember the dinosaurs but today they are threatened with extinction. Although they are more typical for tropical areas, you'll also find them in Europe. Coming face to face with a sea turtle is a memorable experience.

Daniel Mrázek | © Chráníme mořské želvy, Shutterstock.com

Mapa důvěryhodných ochranářských center na Srí Lance

Map of reliable conservation centres on Sri Lanka

Chráníme mořské želvy

Hana Vašina Svobodová založila projekt Chráníme mořské želvy, který ve spolupráci s místními organizacemi před pytláky chrání pláže na šesti místech v Indonésii a na dvou místech na jihu Srí Lanky. Ochranáři přenáší vejce do bezpečí a hned po vylíhnutí pouští malé želvy do moře. Od roku 2014 se podařilo vypustit více než 4 500 000 želv a toto číslo každý den stoupá. Kromě přímé ochrany líhních pláží se projekt věnuje vzdělávání a rozvoji místních obyvatel. Protože o zefektivnění ochrany mořských želv usiluje celosvětově, spolupracuje s vládami i s dalšími ochranářskými organizacemi. Více informací najdete na

WWW.MORSKEZELVY.CZ

Save the Sea Turtle

Hana Vašina Svobodová is the woman behind a project called Save the Sea Turtle which works with local organizations to protect beaches from poachers in six locations in Indonesia and two in the south of Sri Lanka. Conservationists transfer the eggs to safety and immediately after they hatch they release the baby turtles into the sea. Since 2014, they have managed to release over 4 500 000 turtles and that number grows every day. In addition to protecting the beaches where turtles hatch, the project is also involved in education and development involving local people. As it strives to improve sea turtle protection worldwide, the organisation works with governments and other conservation bodies. You can find more information at

WWW.SAVETURTLE.NET

V e Středomoří máme největší šanci vidět želvy v Řecku, proslulý je například řecký ostrov Zakynthos nebo Kréta, ale hodně želv hnízdí i na Kypru či v Turecku a štěstí se na vás může usmát i v Itálii či Egyptě. Pokud želvu v Evropě uvidíte, nejpravděpodobněji půjde o karetu obecnou či karetu obrovskou. Světově největší populace želv pak najdeme v Karibiku, Jižní Americe a také v Indickém oceánu.

Bývaly doby, kdy želvy plavaly v mořích naprosto běžně. Jenže dnes je situace jiná. Populace želv doplácí na masivní rybolov, protože se zamotávají do rybářských sítí. Vadí jim i znečištění moří – některé druhy se živí medúzami, které ale želvy někdy zamění za plovoucí igelitový pytlík… Zejména v Asii pak je problémem pytláctví a vykrádání nakladených vajíček z hnízd. A v neposlední

In the Mediterranean we have the greatest chances of spotting turtles in Greece – Zakynthos and Crete are particularly well-known for them, but many turtles nest in Cyprus or Turkey, and we may be lucky enough to see them in Italy and Egypt. If you do spot a turtle in Europe, this will most likely be a loggerhead or green sea turtle. The largest turtle populations in the world are found in the Caribbean, South America and the Indian Ocean.

There were times when turtles were a common sight in the world's seas, but today the situation has changed. The turtle population suffers due to fishing as they become entangled in nets. They are also affected by pollution – turtles can confuse floating plastic bags for jellyfish on which some species feed… In Asia in particular there are problems with poaching and theft of eggs from nests. And

řadě želvy ohrožuje všudypřítomná klimatická změna. „Kvůli tání ledovců se zvyšuje hladina moří, která pak ukrajuje písečné pláže, na kterých želvy kladou vejce," popisuje Hana Vašina Svobodová, která založila organizaci Chráníme mořské želvy.

A ještě jeden, na první pohled kuriózní, dopad klimatická změna na želvy má: Jejich pohlaví závisí na tom, v jakých teplotách se nachází vajíčko, ze kterého se vylíhnou. Když je chladněji, vylíhne se samec. Ve vyšších teplotách na svět přijdou samičky. A pokud teplota přesáhne 35 °C, nevylíhne se vůbec nic. „Proto se v našich ochranářských projektech snažíme hnízda zastínit, aby v nich přílišné horko nebylo," prozrazuje ochranářka želv.

ŽELVU SI PROHLÉDNĚTE, ALE NESAHEJTE NA NI

A jak se tedy při setkání s želvami chovat? „Třeba na Zakynthosu funguje koordinovaná ochrana, na vybraných plážích tak například platí zákaz zapichování slunečníků do písku. Jinak hrozí, že želví hnízdo s vajíčky propíchnete. Samozřejmostí pak je, že na pláži nenecháte nepořádek. Odpadky totiž vytvářejí překážky, které čerstvě vylíhlá mláďata musí při cestě do moře překonávat, což ale zvyšuje pravděpodobnost, že je uloví predátor," vysvětluje Hanka.

Největší zážitek je vidět želvu plavat v moři. „Setkání s plavající želvou si vychutnejte. Třeba ze tří metrů ji pozorujte, prohlédněte si ji, ale nesnažte se k ní přiblížit na kratší vzdálenost a pronásledovat ji. Určitě se jí nedotýkejte. V opačném případě bude vystresovaná a bude mít tendenci mávat ploutvemi a vysmeknout se vám," upozorňuje ochranářka.

Opatrní buďte i při řízení motorové lodi nebo vodního skútru. Případná srážka želvu ošklivě poraní nebo rovnou zabije. Je tedy dobré dodržovat rychlost a v případě spatření želvy i dostatečnou vzdálenost několika metrů od ní, abyste se srážce vyhnuli.

Želvy většinu svého života tráví v hloubkách širého moře, ke břehům připlouvají v době páření a kladení vajíček. V Evropě je to zpravidla mezi červnem a srpnem, mláďata se pak líhnou přibližně do poloviny září.

PODPORUJTE SPRÁVNOU OCHRANU

Želvy bývají turistickým lákadlem, a tak se ochranářská centra často snaží své brány otevřít i návštěvníkům. Tady ale Hana Vašina Svobodová zdvihá varovný prst: „V Evropě

last but not least, turtles are under threat from climate change. "Because of melting glaciers, sea levels are rising, and this reduces the size of sandy beaches where turtles lay their eggs," explains Hana Vašina Svobodová, founder of an organization called Save the Sea Turtle.

And there's one more, at first glance rather curious, impact of climate change on turtles: Their gender depends on the temperature of the eggs from which they hatch. When it's cool, the baby turtles are males and when the temperature is higher then females hatch. And when it's 35°C or more, the eggs do not hatch at all. "For this reason, our conservation projects try to create shade for the nests so that they do not become too hot," reveals the turtle conservationist.

LOOK BUT DON'T TOUCH!

So what should you do if you happen to meet a turtle? "For instance, on Zakynthos there's a coordinated conservation effort and on selected beaches there's a ban on sticking sun shades into the sand. These can pierce eggs in a turtle's nest in the sand. Naturally you shouldn't leave a mess behind on the beach. Rubbish creates obstacles that newly hatched young have to overcome on their way to the sea and that increases the likelihood they'll be eaten by a predator," explains Hanka.

Seeing turtles at sea is a wonderful experience. "Encountering a turtle swimming in the sea is wonderful. You should observe them from no closer than three metres. Watch them but don't get too close or chase them. Refrain from touching them. If you do, turtles can become stressed and have the tendency to wave their fins to escape," warns the conservationist.

You should also be careful when driving a motorboat or water scooter. Hitting a turtle can cause bad injuries or even death. It's a good idea to keep your speed down and if you see a turtle, stay several metres away from it to avoid accidents.

Turtles mostly spend their lives in the depths of the open sea, only coming to the shore to mate and to lay their eggs. In Europe this usually happens between June and August, with eggs hatching by mid-September.

SUPPORTING THE RIGHT CONSERVATION EFFORTS

Turtles are often a tourist attraction which means conservation centres try to open their doors to visitors. This is where Hana Vašina Svobodová sounds a warning: "In Europe it's not really a problem, but in Asia we

Pozorovat želví mláďata, jak po vylíhnutí běží k moři, je nezapomenutelný zážitek / Watching baby turtles as they run for the sea after hatching is an unforgettable experience

Po vylíhnutí se želví mládě musí dostat do vody co nejrychleji. Nebezpečí číhá všude... / On hatching, baby turtles have to get to the water as quickly as possible. Danger lurks everywhere...

Želvy kladou vajíčka tam, kde se samy vylíhly. Budou se mít dnešní mláďata kam vrátit? / Turtles lay their eggs where they hatched. Will today's hatchlings have somewhere to return to?

to příliš problém není, ale třeba v Asii často narazíme na centra, která se sice tváří jako ochranářská, ale opak je pravdou. Nejsnadněji je poznáte podle bazénků s malými želvičkami. Takzvaní ochranáři čerstvě vylíhlé želvičky vybírají z hnízd a umístí do bazénků, kde se na ně mohou podívat turisté. Za určitý poplatek dokonce můžete želvičku vypustit do moře, a to klidně za horkého poledního slunce. Zkuste se v poledne projít bosou nohou po písečné pláži... Želví mládě ještě nemá zcela vyvinutý krunýř, a tak se ošklivě spálí."

Provozovatelé těchto center argumentují tím, že v bazénku želvička zesílí, a lépe se tak ubrání predátorům. S tím Hanka razantně nesouhlasí: „V klidném bazénku želvím mláďatům zakrní svaly, takže pak nedokážou překonat mořské vlny. Navíc se želvám v bazénech správně nevyvinou plíce a nenaučí se hledat přirozenou potravu. Ve výsledku je tak predátoři dostanou naservírované jak na zlatém podnose..." Proto Hanka radí se takovým centrům obloukem vyhnout. Smířlivější je akorát k želvím nemocnicím – bazénům s dospělými viditelně poraněnými želvami, které by v moři nepřežily.

CESTUJTE ODPOVĚDNĚ

Při vypisování toho, co želvám vadí, jsme vynechali ještě jeden aspekt – a to přílišný turistický ruch. Želvy pro svá hnízda potřebují písčité pláže. Ty jsou ale dost často obestavěné hotely a resorty. Problémem je jejich silné osvětlení. Když se malá želva vylíhne, orientuje se právě podle světla. Do vínku má dáno, že moře je díky hvězdnému nebi světlejší než hustý prales za pláží. Právě takto ví, kam se vydat. Jenže když hotely silně svítí, želvy se vydají k nim, namísto do moře.

„Dobré resorty si to uvědomují, a proto se snaží světla ztlumit a okna zatemnit. Někdy dokonce pořádají noční pozorování želv. Turisté si na čelovce zapnou červené světlo, které želvám nevadí, a pozorují želvy při kladení vajíček. Dokonce mají možnost si vypustit želví mládě do moře hned po jeho vylíhnutí. Na rozdíl od bazénkových center vypouštění probíhá vždy k večeru kolem osmnácté hodiny a později, kdy je písek chladný. To je neskutečný zážitek," říká Hanka zasněně.

Krásný pocit umocní ještě jedna zajímavá informace: Ačkoli ne všechna želví mláďata se dožijí dospělosti, ta, kterým se to podaří, se asi za třicet let vrátí na stejnou pláž, kde se vylíhla. V jakém stavu ji najdou? ■

often encounter centres that appear to be involved in conservation, but the exact opposite is the case. You can easily recognize them by the pools containing small turtles. These so-called conservationists take newly hatched baby turtles from nests and put them in pools where tourists can see them. For a fee you can even release a baby turtle into the sea, even in the hot midday sun. Try and walk at midday with bare feet on a sandy beach... Baby turtles are not yet fully developed and can get burnt".

Those who run these centres argue that the turtles grow stronger in these pools and better able to defend themselves against predators. Hanka strongly disagrees: "In a still pool, baby turtles lose muscle mass and then cannot handle waves at sea. On top of that, turtles' lungs don't develop right in pools and they also don't learn to look for their natural food. The result is that they come to predators served on a silver platter..." For these reasons, Hanka advises people not to frequent these centres. She is less scathing about turtle hospitals – pools with visibly injured adult turtles that would not survive at sea.

TRAVELLING RESPONSIBLY

When listing what bothers turtles, we failed to mention another aspect – tourism. Turtles need sandy beaches for their nests, but these are often surrounded by hotels and resorts. Their bright lights are a problem. When turtles hatch, they find their way by light. It is a given that the sea is brighter than the dense forest behind the beach against the starry sky. That's how they know which way to go. But hotels are often brightly illuminated and the turtles head towards them instead of the sea.

"Good resorts realise the problem and try to dim the lights and black out windows. Sometimes they even organise nighttime turtle watching trips. Tourists have red head lamps that don't bother the turtles and watch them laying their eggs. They even get the chance to release baby turtles into the sea just after hatching. Unlike pool centres this always occurs in the evening around 6pm or later when the sand is cool. It's an incredible experience," says Hanka reflectively.

Another interesting piece of information makes the feeling all the more intense: Although not all baby turtles will live to adulthood, those that do will return to the same beaches where they hatched in about thirty years. But in what state will they find them? ■